

Allmänna bestämmelser för köp av varor i yrkesmässig byggverksamhet

Dessa bestämmelser har utarbetats av Föreningen Bygghandels Kontraktskommitté (BKK) och Byggmaterialindustrierna, nämligen Betongvaruindustrin, Industrins Byggmaterialgrupp – IB, Plast- och Kemiföretagen, Skogsindustrierna, TMF – Trä- och Möbelindustriförbundet, Swedisol, Svensk Planglasförening, Svensk Ventilation, Svenska Fabriksbetongföreningen – SFF, Sveriges Bergmaterialindustri, Sveriges Färg- och Limleverantörers Föreningar (SVEFF). Dessutom har Sveriges Bygg- och Järnhandlareförbund (SBJF) deltagit i förhandlingarna.

Inledande bestämmelser

- I ABM 07 har genom s.k. täckbestämmelser lämnats öppet för parterna att avtala om en annan reglering än den som framgår av ABM 07. Dessa markeras med formuleringen ”om inte annat avtalats” eller motsvarande. Vid tillämpningen av ABM 07 gäller följande begreppsbestämningar:
Köpesumma: pris exklusive mervärdesskatt för samtliga varor som enligt avtalet skall levereras till ett projekt eller till ett leveransställe.
Skriftligen: information som kan läsas och lagras. Exempel på överföringssätt av sådan information är post, fax och e-post.
- Om inte annat stadgas nedan eller i övrigt avtalats mellan parterna, gäller köplagen.
- Avviker säljarens anbud från köparens förfrågan, skall detta tydligt anges i anbudet. I annat fall gäller vad som föreskrivs i förfrågan, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder annat.
- Om inte annat angetts är anbudsgivaren bunden av sitt anbud under en månad från anbudets avgivande.
- Utöver eventuellt skydd enligt immaterialrättslig lagstiftning eller lagen om skydd för företagshemligheter gäller att en handling med förslag och idéer, som ställs till förfogande av den som inforrdar eller avger anbud, inte får användas av den andre utan förslagsställarens medgivande, annat än i förhållandet mellan anbudsgivaren och anbudsinfordraren.
Om anbudsinfordraren i det med upphandlingen avsedda objektet utnyttjar sådan handling från anbudsgivare vars anbud inte antagits och vars medgivande inte inhämtats och detta medför ekonomisk fördel för anbudsinfordraren skall anbudsinfordraren betala skälig ekonomisk ersättning till anbudsgivaren.
- Om inget annat avtalats skall säljaren senast i samband med leverans tillhandahålla montage-, drift-, skötsel- och underhållsinstruktioner på svenska, i den omfattning som är lämpligt med hänsyn till varans art.
- Part ansvarar för att författningar följs i den utsträckning de berör partens åtagande.
- Alla personer som befinner sig på eller levererar till en byggarbetsplats är skyldiga att bära namnbricka med uppgift om bärarens namn och arbetsgivare samt ha giltig legitimation tillgänglig, t.ex. i form av körkort eller ID-kort.

Om inte annat överenskommits skall säljaren utge vite vid varje påtalat tillfälle som någon av hans anställda eller anställda hos transportörer som anlitats av säljaren bryter mot vad som föreskrivs i föregående stycke. Vite utgår med 500 SEK per person och dag.

Kommentar

Syftet med regeln är att det skall vara lätt att identifiera personer på arbetsplatsen. Inget hindrar att uppgift om bärarens namn och arbetsgivare framgår på annat sätt än genom namnbricka, t.ex. genom märkning på kläder.

Transport och mottagande

- Säljaren skall i god tid före leverans lämna köparen uppgifter av betydelse för transport och mottagande av varan.
Då säljaren ombesörjer transport skall köparen utan dröjsmål underrätta säljaren om transporten inte kan genomföras på det sätt som säljaren angett. Underlåter köparen detta ansvarar han för att tillfartsvägar i anslutning till arbetsplatsen samt förhållanden inom denna medger leverans på av säljaren angivet sätt. I övrigt åligger det säljaren att skaffa sig erforderlig kännedom om förhållanden av betydelse för transportens genomförande.

Kommentar

ABM 07 innehåller inte några leveransvillkor. Exempel på olika leveransvillkor som parter kan välja bland finns i ”Leveransklausuler för Byggbranschen” och ”INCOTERMS”.

Rätt till tidsförlängning

- Part har rätt till förlängning av leveranstiden om köpets fullgörande hindras till följd av omständighet på motpartens sida eller till följd av omständighet utanför partens kontroll eller annat av parten icke vållat förhållande, som han inte bort räkna med och vars följder han inte rimligen kunnat undanröja. För rätt till sådan förlängning krävs att part utan dröjsmål underrättar motparten om hindret.

Ansvar vid försening

- Part skall utan dröjsmål underrätta motparten om förhållande som parten insett eller bort inse skulle medföra försening och därvid ange när avlämnande eller mottagande kan ske.
- Om inte annat avtalats skriftligen skall säljaren för varje påbörjad vecka varmed han överskrider avtalad tidpunkt för varans avlämnande utge vite med 2 % av köpesumman eller av den del av köpesumman som belöper på avtalad och försenad delleverans. I annat fall, exempelvis vid avrop mot årsavtal eller ramavtal, skall vitet beräknas på den del av köpesumman som belöper på avropad och försenad leverans.
Förseningsvite enligt denna punkt skall utgå med minst 2 000 SEK per påbörjad vecka. Säljaren är dock inte skyldig att utge vite för mer än 10 påbörjade förseningsveckor.
För det fall säljaren endast kan leverera viss del av avtalad leverans i rätt tid, är hela leveransen att betrakta som försenad till dess avtalad del levererats, vilket innebär att vitet skall beräknas på den del av köpesumman som belöper på de varor som ingår i leveransen. Om säljaren i ett sådant fall skriftligen underrättat köparen om bristen i antal och köparen före avtalad leveranstidpunkt skriftligen accepterat att mottaga det reducerade antalet, är säljaren – under förutsättning att det reducerade antalet levereras i rätt tid – endast skyldig att utge vite beräknat på den del av köpesumman som belöper på det återstående antalet.
- Vid försening med mottagande av varan skall köparen ersätta den skada som därigenom uppkommer för säljaren. Sådan ersättning skall utgå med högst 20 % av köpesumman eller av den del av köpesumman som belöper på avtalad och försenad delleverans. Vid avrop mot årsavtal, ramavtal eller liknande, skall maximibeloppet beräknas på den del av köpesumman som belöper på avropat och försenat mottagande. Ersättning enligt denna punkt skall dock alltid utgå med lägst 2 000 SEK per förseningstillfälle.
- Utöver vad som föreskrivits i punkterna 12 och 13 har part inte rätt till ersättning för skada vid försening i annat fall än vid hävning enligt nedan.
- Part får häva köpet avseende en vara som inte har avlämnats eller mottagits i rätt tid om förseningen är av väsentlig betydelse för honom och motparten insett eller borde ha insett detta.
Avser förseningen en vara som skall tillverkas eller skaffas särskilt för köparen efter dennes anvisningar eller önskemål och kan säljaren inte utan väsentlig förlust tillgodogöra sig varan på annat sätt, får köparen häva köpet endast om hans syfte med köpet är väsentligen förfelat genom förseningen eller om annan säljare förbundit sig att leverera en likadan vara före den nya leveranstidpunkten som säljaren aviserat enligt punkt 11. Underlåter säljaren att avisera förseningen eller fullgörs inte leveransen inom den tid som angetts vid aviseringen, får köparen dock häva köpet enligt vad som angetts i första stycket.
Överskrider den maximala förseningstiden enligt punkt 12, äger köparen rätt att häva köpet.
Kan köpet inte fullgöras inom rimlig tid till följd av omständigheter enligt punkt 10 får part häva köpet till den del dess fullgörande hindras. Vid sådan hävning får ytterligare påföljd endast göras gällande då det är fråga om omständighet på motpartens sida som denne vållat.
- Om försenad vara står i sådant samband med redan levererad vara, eller vara som skall levereras senare, att det skulle medföra betydande olägenhet för den hävningsberättigade parten att delvis stå kvar vid köpet, får köpet hävas i sin helhet.
- Häver part vid försening, har han rätt till ersättning för den skada som uppkommer efter hävningen. Skadeståndet inklusive ersättning enligt punkt 15 eller 16 skall sammanlagt inte överstiga köpesumman..

Mottagningskontroll

- Följesedel skall åtfölja varan.
När varan överlämnas till köparen skall han göra en avstämning mot följesedel samt kontrollera varan avseende utifrån synliga fel.
Då varan avemballeras eller i annat fall innan varan monteras skall mottagningskontrollen fullföljas med efter köpets och varans art anpassad omsorg.
Har varan levererats till en entreprenad för vilken slutbesiktning eller annat avlämnande skall ske, skall köparen efter avemballering och före montage kontrollera varan beträffande då synliga skador och uppenbara fel. Kontrollen fullföljs därefter genom slutbesiktning eller vid annat godkännande av köparens entreprenad.

ABM 07, Bilaga 6

Reklamation

19. Köparen får inte åberopa att varan är felaktig om han inte inom nedan angivna tidsfrister skriftligen lämnar säljaren meddelande om felet (reklamation).
- Fel, som märkts eller borde ha märkts när varan överlämnades till köparen, skall reklameras inom en vecka därefter och innan varan monteras. Om felet kan antas ha uppkommit under transport och varan kvitteras på särskild fraktsedel, skall felet dessutom omedelbart anmälas till fraktföraren.
- I annat fall skall fel reklameras inom skälig tid efter det att felet märkts eller borde ha märkts eller annars kommit till köparens kännedom genom reklamation från annan.

Kommentar

Med ”reklamation från annan” avses bland annat den reklamation som köparens beställare framställer, vanligtvis genom besiktning av entreprenaden. Besiktningsanmärkningar som enligt köparens mening beror på fel i varan skall han reklamera till säljaren utan dröjsmål.

Säljarens ansvar för fel

20. Om inget annat avtalats gäller följande.
- Ansvarstiden är tio år räknat från varans avlämnande och den inleds med en garantitid om fem år. Om varan är avsedd för en entreprenad som skall slutesiktigas eller avlämnas på annat sätt räknas ansvarstiden och garantitiden från den dag då entreprenaden är godkänd. Ansvarstiden respektive garantitiden för en vara som levererats till en entreprenad löper dock ut senast elva respektive sex år efter varans avlämnande.
- Säljaren ansvarar för fel som framträder och anmäls under ansvarstiden. För fel som framträder efter utgången av garantitiden, ansvarar säljaren dock endast om felet är väsentligt och visas ha sin grund i vårdslöshet på säljarens sida.
- Garantiansvaret innebär en skyldighet för säljaren att avhjälpa fel som framträder under garantitiden. Säljaren ansvarar dock inte för sådant som beror på felaktig montering eller installation, bristande underhåll, felaktig skötsel, vanvård, onormalt brukande eller annat som kan hänföras till köparen. Köparen är skyldig att följa och dokumentera avtalade underhålls- och skötselåtgärder. Om säljaren under garantitiden har uppfattningen att han inte ansvarar för påtalat fel åligger det honom att visa att varan är kontraktsenlig eller göra sannolikt att det påtalade felet beror på något på köparens sida.

Kommentar

Leveranser till en entreprenad ligger tidsmässigt före entreprenadens godkännande. Regleringen i ABM 07 utgår från att denna tidsperiod inte överstiger ett år. En sådan begränsning av leverantörens ansvar har tidigare saknats i ABM.

21. Efter reklamation skall säljaren utan dröjsmål och utan kostnad för köparen, avhjälpa fel eller företa omleverans. Om säljaren utan närmare utredning kan visa att fel inte föreligger, åger han rätt till skälig ersättning för nedlagda kostnader.
22. Underlåter säljaren att utan dröjsmål avhjälpa fel eller företa omleverans, har köparen efter meddelande till säljaren rätt till ersättning för skäliga kostnader för att själv avhjälpa felet eller rätt till prisavdrag som svarar mot felet.
23. Om avhjälpan eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen, får köparen häva köpet såvitt gäller felaktig vara, om felet är av väsentlig betydelse för köparen och säljaren insett eller borde ha insett detta. Häver köparen beträffande en felaktig vara, får han samtidigt häva köpet avseende tidigare eller senare leveranser, om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet av att stå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.
24. Ansvarar säljaren för fel i varan, är han även skyldig ersätta skada, som uppkommer genom felet.
- Säljarens ersättningsskyldighet enligt denna punkt är begränsad till 15 % av köpesumman, eller till det högre belopp som omfattas av säljarens ansvarsförsäkring jämte förekommande självrisk. Denna begränsning gäller inte kostnader för lokalisering av felet, kostnader för åtkomst och montering av reparerad eller utbytt vara samt kostnader som uppkommit genom reparationen eller utbytet.
- För skada till följd av avbrott eller störning i industriell produktion eller i annan kommersiell verksamhet utgår ersättning endast om skadan visas ha sin grund i grov vårdslöshet på säljarens sida.
- Säljaren är inte ersättningsskyldig enligt denna punkt, om han kan visa att det förelegat ett sådant hinder att avlämna felfri vara som avses i punkt 10 och säljaren meddelat köparen detta enligt vad som anges i samma punkt.
- Ansvar för omhändertagen vara o dyl**
25. Part ansvarar för skada, som på grund av underlåten eller bristfällig vård från hans sida uppkommer på material, vara eller hjälpmedel som motparten tillhandahåller honom, om han inte kan visa att skadan uppkommit utan hans vållande.

Försäkring

26. Om annat inte föreskrivits i övriga avtalshandlingar beträffande säljarens försäkring, gäller följande.
- Säljaren skall under garantitiden inklusive tiden efter varans avlämnande ha sedvanlig ansvarsförsäkring som omfattar skador till följd av fel i varan. Försäkringsbeloppet skall vara lägst tvåhundra prisbasbelopp och självriskén får vara högst tre prisbasbelopp.
- Säljaren skall på köparens begäran tillställa köparen bevis om att avtalad försäkring finns. Om säljaren underlåter detta, får köparen på säljarens bekostnad själv teckna försäkring.
- Vid skada åligger det säljaren att utnyttja avtalad försäkring.

Befarat avtalsbrott

27. Visar det sig efter köpet att en parts handlingssätt eller ekonomiska förhållanden är sådana, att det finns starka skäl att anta att han inte kommer att uppfylla en väsentlig del av sina förpliktelser, får motparten för sin del inställa fullgörelsen och hålla inne sin prestation samt kräva att godtagbar säkerhet ställs för avtalets rätta fullgörande. Den som har inställt sin fullgörelse eller hindrat att varan lämnas ut skall fortsätta fullgörelsen, om motparten ställer godtagbar säkerhet för sin fullgörelse. Om säkerhet inte ställs utan dröjsmål, får part som krävt säkerhet häva köpet såvitt avser den del som inte fullgjorts.
- Part får häva köpet utan att först kräva säkerhet, om motparten försätts i konkurs eller annars till följd av obestånd inte kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet.
- Häver köparen i fråga om en delleverans, får han samtidigt häva i fråga om tidigare eller senare leveranser om han på grund av sammanhanget mellan dem skulle ha betydande olägenhet att stå fast vid köpet beträffande dessa leveranser.

Pris

28. Fast pris utan index skall ändras med hänsyn till dels kostnadsändring på grund av myndighets åtgärd, dels kostnadsändring som är förorsakad av krig eller annat krisförhållande med liknande effekt och som avser förmödenhet eller tjänst som är nödvändig för varan, dels kostnadsändring som beror på onormala prisförändringar avseende material som ingår i varan. Ändring av det avtalade priset skall dock ske endast om kostnadsändringen varit oförutsebar och väsentligt påverkar hela kostnaden för varan.

Betalning och preskription

29. För säljarens fordringar gäller en preskriptionstid om 3 månader räknat från avlämnandet. För säljarens fordringar till den del de avser den ursprungligen avtalade köpesumman eller mervärdesskatt gäller dock en preskriptionstid om 21 månader räknat från avlämnandet. Om varan är avsedd för en entreprenad räknas preskriptionstiderna från den dag entreprenaden är godkänd. Säljaren har dock rätt till betalning i den mån köparen har rätt till betalning av sin beställare.
- Om säljaren kan visa att han inte kände till eller borde känna till sin fordran, räknas preskriptionstiden om tre månader från den tidpunkt då han först bort ha sådan vetskap. Preskriptionstiden skall dock aldrig vara längre än två år räknat från entreprenadens godkännande.
- Efter preskriptionsavbrott gäller en ny preskriptionstid om två år.
30. Faktura skall betalas inom 30 dagar efter mottagandet. Betalning innebär inte godkännande av varan.
- Har köparen ett berättigat krav mot säljaren på grund av köpet, får köparen hålla inne så mycket av betalningen som motsvarar kravet.
31. Erläggas inte betalning i rätt tid, skall dröjsmålsränta utgå i enlighet med räntelagen. På belopp som köparen innehållit med stöd av punkt 30 räknas dröjsmålsränta från den dag betalning rätteligen skall ha erlagts.

Avbeställning

32. Köparen har rätt att avbeställa icke levererad vara. Vid avbeställning skall köparen ersätta säljarens kostnader för avbeställd vara jämte skälig ersättning för utebliven vinst, om säljaren inte kan få ersättning härifrån genom försäljning till annan eller på annat sätt.

Produktsäkerhet

33. Säljaren ansvarar i förhållande till köparen för kostnader till följd av åläggande som köparen meddelas enligt produktsäkerhetslagen om åläggandet har sin grund i egenskaper hos vara som köpet omfattar.

Twist

34. Om inte parterna kommit överens om annat gäller följande. Twist på grund av avtalet skall avgöras i Sverige med tillämpning av svensk nationell rätt. Om det omtvistade beloppet inte uppenbart överstiger 150 prisbasbelopp, exklusive mervärdesskatt skall tvisten avgöras av allmän domstol. I annat fall skall twist avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljeförfarande. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet vid tidpunkten för väckande av talan.

Kommentar

Parterna bör komma överens om att twist skall prövas på annat sätt, såsom genom förenklad tvistelösning enligt AB 04 kap 10 § 1 eller medling enligt reglerna för Stockholms Handelskammars Medlingsinstitut